

Bevezető gondolatok

Hozzád kiáltunk Európa népe!

... ne érkezzen későn a fohász ...

Kacsóh József

Vajda Miklós

Második dolgozat, első kötet

A Szent Korona jogfolytonossága

Kézirat

MEGISMERNI → MEGTISZTULNI

MAGUNK UTÁN

JÖVŐT HAGYNI

*Az építkezést minden ember,
csak belülről kezdheti el*

Bevezető gondolatok

Második dolgozatomban családomat érintő ügyeimmel is találkozok az olvasó. Életemből hiányoznak anyai nagyapám, apám idősebb testvére, akiket elsodort az életből az első világháború. Követte Magyarország darabokra szakítása, ami együtt járt, a nemzetet alkotó családok szétszóródásával, az együvé tartozás kötelékeinek megszakításával. Az én családom sorsát is érintette az első világháború szörnyűsége és Trianon is. A mi szüleinknek nem csak a szülőföld utáni vágy okozott fájdalmat, könnyeket fakasztott a közös küzdelem és a közös sikerek öröme. Bizonyító erejű tényeket kerestem, kik okozták a Trianonhoz vezető utat, és kik tették a mondat végére a pontot?

Kutatásom visszavezetett István király hagyatékaig, az Árpád-házi királyokig, akik között többen meg-meg botlottak, nehéz helyzetek pakolva a nemzet nyakára. Ebben a kutató munkában volt segítségemre Vajda Miklós.

Dolgozatunkban arra fektetjük a hangsúlyt, válaszoljunk a Tisztelt Olvasó kérdésére: az Örökévaló, milyen feladatot rótt a magyarságra, földi életének világában? Eredetünkről, őstörténetünkről, a több ezer évig tartó utazásaink térképe tud értékes adatokat felmutatni. A Kárpátokig vezető út bemutatása a magyar őstörténetet feltáró dolgozat tárgya volt. A valóságot a kútfők foglalták össze, és az írástudók elmagyarázták. A kútfők leírták a Szkíták - Hunok - Avarok - Magyarok életének helyszíneit, életkörülményeiket. Szóltak barátokról, ellenfelekről, ellenségekről, békés és háborús állapotokról, harcokról. Megemlékeztek az uralkodókról és környezetükről. Felfedték az akkor élő egyszerű emberek életét, viszonyukat egymáshoz, és az uralkodóhoz.

Kikövezett történelmi utunk végigkíséréséhez, lényegesnek tartottam a kútfők írásai mellé, a megtett út pora alól előkerült régészeti leletek egy kis részét is bemutatni. Tárgyi bizonyítékokkal, történetünk elbeszéléseit alátámasztani, azért is, hogy az ellentmondók érveit közösen, így is csökkenthessük. A honfoglalás-kori adatbázis és a keleti gyűjtő munka során feldolgozott leletek, egyre inkább azt a felvetést látszanak erősíteni, hogy az ősi magyarság eredő összetevője Közép-, illetve Belső- Ázsiából származik. A hun-, avar-, és a honfoglalás-kori népesség, vagyis, a Kárpát-medence és az eurázsiai sztyeppövezet népességei között meglévő kapcsolatok igazolják eredetünket.

Csábító, de nem irigylésre méltó kísérlet, hogy az aratók után a kévekövők szerény munkájára vállalkozhattunk. Úgy látjuk, a magyar történet-, jogi fejlődés-, művelődéstörténet-, népi művészet egymáshoz illesztése, vagyis a részterületek összefüggéseinek megvilágítása, az érdeklődő embert továbbgondolkodásra ösztönözheti.

Hagyományainkban jelen van művelődéstörténetünk tárgyi és szellemi öröksége. Az őskorban élő népesség is elszállásolta magát, alkalmazkodott természeti környezetéhez, szokásai, tapasztalatai vezérelték életének alakításában. Gondolkodott, cselekedett, evett-ivott, díszítette öltözetét, zenélt, danolt, ropta a táncot.

A család védte apraját-nagyját. A régi népek között élő hungarusok hatalmas nemzete eredetét a szittya nemzetből vette, saját nyelvén magukat dentü-mogyarnak nevezték. A hét magyar, a hét fejedelmi személy Attila király ivadékából eredő Álmos fejedelmet, Ügyek fiát, szabad akaratukból vezérül választotta magának.

A Fejedelmek esküt tettek. A vérszerződés fejedelmei, törzseik hagyományainak alapjait: Is-tenbe vetett hitüket, erkölcsi, jogi értékeiket, vérük csöppjeivel egyesítették. A hét fejedelem nevük szerint: Álmos, Árpád apja; Előd, Szabolcs apja, kitől a Csák-nemzetség származik; Kend, Korcán apja; Ond, Ete apja, akitől a Kalán- és Kölcsé-nemzetség származik; Tas, Lél apja; Huba, akitől a Szemere-nemzetség származik; Tétény, Horka apja, s Horkának a fiai voltak Gyula és Zombor, akitől a Maglód-nemzetség származik.

A magyar nép, több ezer év tapasztalatával érkezett vissza ismét, honfoglalóként a Kárpát-medencébe. A nemzetségek hagyományából eredő jogszokások képezték alapját az államalapításnak. Álmos fejedelem halála után, fia, Árpád vezérlő fejedelem mellett állt, egy jogszokásaiban, kultúrájában, műveltségében kiváló nép, melynek katonai ereje felkészültségében, harcmodorában, szervezettségében rejtett. Az Örökkévaló a Hét törzsből alakult magyar nemzetet, kitüntető feladattal, Európa védelmére vezette ezredéve a Kárpátok ölébe, Kelet - Nyugat kapujába. A magyar történet ezt látszik igazolni.

Az időhossz, aminek áttekintésére ennek a dolgozatnak keretében vállalkozunk, a Szent Korona életének útja. Az elmúlt évszázadokban, sok vitát váltott ki, hol és mikor készült a Szent Korona, lehetett-e István királyé? Különböző vélemények, vitákat és zavarokat okoztak a kutatásban. A szembenállók okfejtései eltérő hatással jelentek meg a történelmi, művészettörténelmi felfogásokban, az állameszméről gondolkodók világában és a közbeszédben. Ily széleskörűre bontható vita fényét tovább zavarta a tudományos mókuserék, melyből kilépni bizony ma is nehéz.

Szigeti István kutatásainak összefoglalóját nyújtja át az olvasónak: *A Szent Korona Titka* c. munkájában. Kutatásának célja, bemutatni a korona előállításának készítőjét, a készítés idejét, a kivitelezés koncepcióját, a helyszínt, és azt az utat, melynek végén Magyarországra érkezik. A korona és törzseink megtett útja eltérő, de Közép Ázsiából Európába mindkettő a Kárpát-medencébe vezetett.

István király a vérszerződésből eredő hatalom teljességét fogalmazta meg Imre herceghez írt Intelmeiben. Az Intelmekben a legfőbb parancs, a hatalom teljessége a nemzet minden tagját illeti meg, mint közösséget. István király az Intelmekben megjelöli a király kötelességeit, azokat a tulajdonságokat, melyekkel az uralkodónak bírnia kell a kormányzáshoz. A kormányzást István király a Szent Korona irányadó uralma alá helyezte.

Sokan fejtegették már, hogy minden vita előre visz, (de csak) akkor, ha az önzés, a kicsinyesség, a kishitűség, a kivagyiság, mint emberi tulajdonságok nem játszanak szerepet. *Dümmerth Dezső* megállapításában, amit az *Álmos, az áldozat* -ban ír, történetünk vitatott kérdéseire is vonatkoztatható:

*„Végül is, a szélsőségek után vissza kellett térni a középútra. Arra az álláspontra, mely – amennyire képes – igyekszik mindenfajta elfogultságot elkerülni. Egyúttal azonban azt is fel kellett ismerni, hogy a tárgyilagosságnak nem okvetlenül feltétele a kívülállás, amely sok tájékoztatatlanságot takarhat. Ismét fel kellett tehát fedeznünk, hogy a nemzethez való közel állás sem minden esetben elfogultság, hanem éppen a hiteles adatok jobb megismerésének ösztönzője.”*¹

Nem feledkezhetünk meg arról sem, a magyar nemzet Kárpát-medencei életében, Ω -ák egymásutánja következett el: tatár-, török-, 1849-, 1919-, Trianon-, 1949-, 1989-, **2019**. Ismerjük az évszámokat, olvashatunk veszteségeinkről, megalázottságainkról. Kevesebb toll rajzolja fel tárgyilagosan azokat az esetleges **mulasztásainkat**, melyek sérelmeinkhez vezettek. Példaként gondoljunk a 2019-es önkormányzati választások eredményére!

Történelmüket nagyjából már megírták. Őstörténetünket is. Nagyjából. Azokat a forrásokat, melyekkel a Kedves Olvasót gondolkodásra hívjuk, esetenként el kellett volna hagynunk, vagy azért mert nem érdeklő, – mondjuk tisztelettel –, ellenkező esetben utána tud nézni. Az írások összevetésére, szükséges is a kellő figyelem, hiszen minden jó szándékú törekvésben lehet tévedés, rossz szándékból pedig, a tisztánlátás összezavarásával találjuk szemben magunkat.

Egyik célkitűzésünk, a magyar történetben meglévő összefüggésekre kapjunk magyarázatot. A történelmi folyamat alakulása kívánja a láncszemek egymáshoz illesztését, mely sorokból, az okozati összefüggések tárulnak elénk. A feladat nem könnyű. A szemtanú vagy a cselekvő ember, akire rábukkantunk, minden esetben középen állt, azért, mert valahonnan jött, magában hordozta elődei tudományát, műveltségét, és az általa felfedezett dolgokkal előre tartott.

¹ Dümmerth Dezső: *Álmos az áldozat*. 24. o. Panoráma Kiadó 1986. Franklin Nyomda, Budapest.

Történeti alkotmányunk változásait befolyásolták a törvényalkotók. A folyamat értéséhez szükséges a politikai gondolkodók országos ülésein elhangzó viták néhány részletének ismerete. A kettő együtt, vagyis történelmünk haladása, a haladást segítő jogi változások elfogadása, érvényesítésének törvényes eszközökkel történő betartatása áll az egyik oldalon. Amivel szemben, mint például az 1919-ben megkaparintott hatalom megszerzésének érdekében történt: történelmi alkotmányunk valamennyi tételének semmibe vétele. A történelem magukban hordozták az uralmat öröklő, vagy a hatalomra törtek akarátát. Így alakult lépésről – lépésre Történeti Alkotmányunk valamennyi fejezete, és az adott korszak társadalmának művelődési lehetősége.

Vállalható Borbándi Gyula meggyőződése: *„Lehetséges, hogy az eddig ismeretlen tények napfényre kerülése és korábban igaznak, hitelesnek tekintett adatok hamisságának kiderülése némelyekben zavart és tanácstalanságot idéz elő, de ennek hatása csak átmeneti lesz, ártalmaktól tartani nem kell, mert a valódi és tényekkel alátámasztott magyar történelem meggyőzőbb, mint az, amely tények és adatok nélkül csak magyarázatokat, értelmezéseket és mesterkélt következtetéseket tartalmazott. ... Az igaz és hiteles magyar történelem ismerete nélkül nincs egészséges nemzeti tudat. Nem hinném, hogy a nemzeti tudatot hátrányosan befolyásolná a valódi magyar történelem megismerése.”*²

Idézzük példaként a Pozsonyi csatát. A mai magyar társadalom nem tudja, mi a pozsonyi csata jelentősége, mikor zajlott le, milyen hatalom indította el a magyarok ellen? Az *Annalium Boiarum Bajor* évkönyvben olvassuk, a 907-es hadjáratának céljaként *Lajos király* (Ludovikus Rex Germaniae): a „*Decretum ... Ugros eliminandos esse,-t, vagyis azt, hogy „rendeljük ... a magyarok kiirtásának.”*

Fenti parancsból következik, történelmünk vitatott kérdéseiről kétféle irányzatot tanulmányozhatunk. A tiszta szándékkal megközelítő tudósok gondolatait, valamint azokat, akik hamisították történelmünket, tekintettel a háttérükben állók szándékra, akarátára: végrehajtva a tökebirtokosok iránymutatásait. Ez igaz volt a VIII. IX. X. században is. A magyar nép komoly konfliktusba keveredett az akkori „nyugat” háttérhatalmával. A 907-ben létrejött egyezés – mondjuk ki határozottan – keresztes hadjárat volt a magyar nép ellen. A Római Egyház és a Frank Birodalom, az elkufárosodott birodalom fenntartása érdekében fogott össze ellenünk. Megfeledeztek Jézusról, AKI a kufárokat, korbáccsal kezében zavarta ki a zsinagógából.

Ha 907-ben csatát veszünk, ma nem lennénk. De megnyertük. A pozsonyi csata nagyszerű győzelmét *Bakay Kornél* régészprofesszor – teljesen jogosan – egyenesen Magyarország születésnapjaként ünneplné, mint azt nagyszerű történelemkönyvében írja.³ Adja Isten, hogy egyszer, úgy legyen!

A nyugat mindig félt kelet népeitől. Félték a szkítáktól, a hunoktól, az avaroktól, és a magyaroktól. Attila hatalmas birodalma utáni honfoglaláskor, a magyar honba visszatérésről, a nyugat azt hitte, feléled Attila birodalma. *Zakar András* kutatásaiban rámutat: a szláv, latin, germán környezetben a több ezer éve pusztító erő mértéktelenségével, szemben álltak a szkíták, akik hazajöttek. Tudjuk meg, akiket itt találtak a szkíták, azokkal szót értettek.

Ne feledjük, egy nyelvű nép vagyunk. Itt is említeni kell, az elmúlt években, az Európai Unió vezetőinek nemzetünk ellehetetlenítésére tett valamennyi intézkedése, korszerű formája Lajos király 907-ben kiadott rendeletének. Ez azt jelenti bizony, hogy csírájában kell elfojtani a magyarság szakralitását fizikai létében is. Amely törekvéssel szemben, él bennünk egy belső erő, ami segít megmaradni. Nemzeti összefogással tudunk fellépni a deszokrális törekvések ellen. Ezer éven túli ittlétünk

² Gülch Csaba: Az idő fénylő nyoma. Beszélgetés Borbándi Gyulával 23. 24 o. Széchenyi Nyomda, Győr, 1992.

³ Bakay Kornél, Csajághy György, Molnár V József, Nagy Gyula: Történelem 6. osztályosoknak.

bizonyítja, mi vagyunk örökösei annak a törekvésnek, hogy vissza vezessük a teljesen elkufárosodott nyugatot eredeti szakrális talapzatára. ⁴

„Ha figyelmesen olvassuk István királyunk intelmeit, kiderül, a következő dolgokat hasonlította a Koronához, mint hatalmi jelvényhez és jelképhez:

- az országot, mint megvédendő és növelendő területet,
- az országot, mint közigazgatási intézményrendszert,
- az országot, mint egyházi intézményrendszert,
- az apostoli keresztény hitet,
- a király személyét,
- a király uralkodói tulajdonságait és képességeit, az uralkodói erényeket,
- végül mindezek átörökítő képességét.

Ezek szerint már István király korában is megvolt az a hit, hogy a koronához kötődik, belőle ered az uralkodói hatalom. Ezért van az is, hogy Magyarországon csak az lehetett törvényesen király, akit ezzel a koronával koronáztak meg.

„A magyarok megtelepülésének az a sajátossága, hogy az ország határán és belsejében nagy területek, mint ország- és törzsválasztó zónák megszállatlanul maradtak, mélyreható politikai következményekkel járt. István király, ezeket a nemzeti megszállás alá nem került területeket s azoknak a nemzetségektől nem függő idegen lakosságát szerte az egész országban birtokába véve, szerezte és szervezte meg a *központi hatalom gazdasági alapját*, a rengeteg kiterjedésű királyi birtokot anélkül, hogy a nemzetiségi vagyont érintenie kellett volna. Az egykori törzsválasztó közök lakatlan belterületén alakultak ki a királyi család nagy birtoktestei, ugyanitt jutottak királyi adományból összefüggő nagybirtokhoz a keresztény királyság államszervező munkájának fő támaszai: az egyház és az új, részben bevándoroltakból kikerült adományos és tisztviselő arisztokrácia.

Az új haza megszállásában, a gazdasági és katonai szempontból egyaránt célszerű berendezkedésben megnyilvánuló tudatosság és tervszerűség a maga mélyreható következményeivel az egész nemzet életerejének, fejlődőképességének és *államalkotó* tehetségének bizonyítéka. *Árpád magyarjai* nemcsak honfoglalók, hanem *egyben a középkori magyar állam alapjának magvetői* is voltak.” ⁵

Fenti összefoglaló igazolja, István király öröksége, biztosította a csatlakozást, a XI. századra kialakult európai államok berendezkedéséhez. Kereszténység terjesztése, hagyományaink átalakítása a korábbi szokásjoggal szemben, komoly feszültségeket okozott. Az államszervezet átalakítása, az egyházszerkezet építésével, a vármegyerendszer felállításával, a hadsereg átszervezésével, az ország stabilitását eredményezte.

István király vérszerinti utódainak trónviszályai a XI. században, válságok és konfliktusok jegyében telt el. Nehézséget okoztak a keletről és nyugatról ért katonai támadások, melyek visszaverését összefogás helyett, súlyosbították a főurak belső lázadásai. Majd a XII. században gazdaságilag és katonailag megerősödő Magyar Királyság képes volt a védekezésen mellett területének kiterjesztésére is. A szövetségi és házassági politikának egyik eredménye, részvétel az európai politika alakításában.

A királyok bőkezűsége hűséges alattvalóihoz birtokadományok formájában és tisztségek adásában nyilvánul meg. A bárói csoportok egymással szembenállása, a hatalommal szemben, a királyi hatalom gyengülését jelentette. Az összetartás hiánya kiszolgáltatottá tette az országot a tatár támadással szemben.

⁴ Gondolatok az „Irtásatok ki a magyarokat” Teljes film” megtekintése a You Tube-on 2019. 07. 15. {karcfmpaláveres} <https://youtu.be/eCYrcby>

⁵ Hóman - Szekfű: Magyar történet I. kötet 121-130. o.

„A múlt, a történelem igazolja, hogy a Turul-mítosz eltűnése, az Árpád-ház kihalását indította meg. Következésképpen a magyar önállóság megszűnése. Azóta egyetlen magyar király sem tudta a folytatást úgy biztosítani, mint az, amit a kis legendánk, Emese álma képviselt. Hiszen a sok nyugatról érkezett – főleg német ajkúak –, akik főúri székbe jutottak, magyar nemzeti gyökérzet nélküliek voltak. Nem segítettek ott az új hit sem, hiába tanította jóra és szépre, széthúzás lett az összetartozás helyén, ami nem „magyar betegség”, hanem az idekerültek – a magyarokéhoz képest – más gondolatvilága okozott. István királyunk intelmeiben arra tanítja a fiát, Szent Imrét:

”... az egynyelvű és egyszokású ország gyenge és esendő.”

E nép nem volt egynyelvű és egyszokású, amikor idejött, de a hite az közös volt és ezért tette a nemzetet egységessé és erőssé! A hit a királyaiban és ezen keresztül önmagában. Nem is tudták e népet fegyverrel legyőzni, míg e hitük, illetve annak gyökere létezett. Azonban az új hittel új emberek is jöttek, akik kiszorították a régieket és elszakították a gyökereket. Ezek után *Kun László* már hiába akarta az ősi hitet és birodalmat visszaállítani, már nem volt kivel. Nem volt, aki elfogadja a régit, a már idegen főúri rétegből, amely a király támasza lett volna. A Kőszegiek, a Gutkelediek, a Garaiak, a Cilleiek stb. számára már nem jelentett semmit a Turul-mítosz. Eltűntek vagy összezsugorodtak a honfoglaló családok, elvesztették vezető helyzetüket. Az ellentét és széthúzás állandósult. Ez vezetett azután Mohácshoz, még akkor is, ha közben volt Nagy Lajos és Mátyás királyunk. De amíg élt az Árpád-ház, addig pislákol még a mítosz: a Turul-családba vetett hit.

Így történt az is, hogy Kun László halála után már három nappal 1290. július 13-án, megkoronázták az „ismeretlen velenceit” *III. Endrét*. Éspedig azért, mert róla még feltételezhető volt, hogy a Turullal jelzett nemzetség sarja. Nagyanya ugyanis *II. Endre* harmadik felesége – *Estei Beatrix* –, az asconai örgróf leánya volt. Amikor viszont a zűrzavaros körülmények között király nélkül maradt az ország, hiszen *IV. Lászlót* megölték, a pápa – *IV. Miklós* – és *Habsburg Albert* is igény tartott a magyar trónra, jó volt egy olyan ember, akiről feltételezhető, hogy Álmos vére, vagyis a „Turul-család” tagja. A trónkövetelő jogigényt arra alapozták, hogy *IV. Béla* hűbéresül ajánlotta fel az országot a pápának és Ausztriának is, amennyiben segítenek kiűzni a tatárt az országból.

Segítséget egyik sem adott, de *IV. László* halála után, vélve, hogy kihalt az Árpád-ház, hirtelen eszükbe jutott e felajánlás és magukénak tekintették a magyar trónt és vele az országot! Ámde még ekkor is tartott az e családba vetett hit, oly sok feledtetés után is. Igaz, minden bizonnyal már nem az ősi formájában tündöklő mítoszban rejlő bizalom volt ez, hanem már ízig-vérig keresztény hittel átítatott tisztelet a királyi család iránt. Gyökere azonban e tiszteletnek a „pogány” Turul legenda – Emese álma –, amely századokon át összefogta, eggyé kovácsolta és így fenntartotta a magyarságot.

Ezért olyan fontos, hogy ma is tudjuk, mi az a Turulmadár, ne hagyjuk emlékét elveszni vagy bemocskolni, netán együgyű mesévé süllyeszteni! A madár és a mítosz emlékének megőrzése nem nacionalizmus, ne féljünk tőle, hiszen egy népnek nem csak faragott kapui, festett tulipános ládái, azaz tárgyi emlékei lehetnek, hanem szellemiek is. Ezeket pedig könnyebb elveszíteni, ám megőrizni is, mert nem lehet elvenni senkitől.”⁶

Miközben viselkedésünkkel hatással vagyunk környezetünkre, a szellemi ébredés mellett az építőművészek templomokat emeltek, a Teremtő elé járulásunk megkönnyítéséhez. Intézmények emelkednek az égig, legyen hely, hagyományaink összegyűjtéséhez, kultúránk fejlődésének bemutatásához. Ezekben a múzeumi terekben elhelyezett terepasztalok szolgálják a tudományban elmélyülőket, ahol az asztalt körülülők vitatathatják, ami elmúlt, amiben élünk, és a jövőt. E körben Ország-házunk emelését sem hagyhatjuk ki, melyben folytonos véres vita zajlott a nemzetért, amivel szemben a befurakodók szavai dúlták a keresztény eszmét, pocskondiázva az igazságot, alapozva saját, egyéni érdekeik jövőjét.

⁶ Dúcz László: A legenda ereje 91-101. o.

Mindezek bemutatása mellett fontos, teessünk a múltban zajlott vitákkal egy összehasonlítást, napjaink törvénykezésének átlátásához. Országgyűléseken és az utcán röpködő szavak értelmezéséhez, a jog-szabályokban élénk táruló bonyolultság felfogásához – mint pl. igazság félresikerült szolgálata. Vagy a bűn büntetlensége, – mert a bíróság a törvényben leírtak értelmében jogot alkalmaz, de nem az igazság szellemében jár el, stb. Az igazság felismerése ösztönzött, hogy a Magyar Történelmi Alkotmány építkezését a kezdetektől, folyamatában változásait (is) tartalmazó szakanyagok részleteire is utaljunk, művelődéstörténetünk részeként a néplélek valóságát is idehozva, hiszen lelkünkben hordozzuk hagyományaink szokásjogait.

A tisztánlátásra törekvők rendelkezésére áll a tudomány, melynek lapjain olvasható az igazság és annak ellentéte is. Ki-ki lelkiismerete szerint ítélni meg mit fogad el ezekből. A történelem folytonossága azt igazolja, szembesítve az általunk igaznak és hamisnak ítéltet, de tudnunk kell, *nemzetünk fennmaradása az egyetlen dolog, amire a jövő bízható.*

Európa népeinek részeként, megtartva alkotmányos fejlődésünkben a szokásjog alapjait, átalakulások kezdődnek jogi történetünk folyamatában. A nagyobb állomások között említjük az Aranybullát, *Werbőczy István* három részből álló művét; a folyton civakodó főurak beleegyezésével a nemzet egészére erőszakolt Pragmatika Sanctiot. A történések sorából nem maradhat ki a Mádé-falvi veszedelem. *Kóka Rozália* a kor történetében a székelyek hányattatását írja le.⁷ A Magyar vér szétszórásának, küzdelmeinek példáját állítva élénk. Elméleti küzdelem jelenik meg az 1791-es, a vallás és a nyelvről szóló törvényekben. Végül szót ejtünk az 1848-as szabadságharcra kivívott törvényekről; és a kiegyezésről.

Az 1918. év a negyedik éve tartó első világháború befejezésének, és a béke előkészítésének ideje. Az ebben az évben zajló országgyűlési vitákban, éles ellentétek rajzolódnak ki a magyar politikai élet csatározásaiban. Kikezdik az országgyűlés rendjét, hatása lecsapódik a társadalomban. A Kárpát-medencében élő nemzetiségek képviselőit, az évtizedek alatt szított ellentétek hangsúlyozásával zavarják az országgyűlés munkáját. Mondjuk ki, nem a békülés szándékával, hanem az ország szétdarabolásának akaratával. Ez történik meg a békeparancs aláírásával. Úgy is szoktuk mondani Trianoni békeparancs.

Az első világháború végére nem Magyarország teszi fel a pontot, a világbéke akkor sem tört ki, az egyezségeket a győztes nagyobb hatalmak céljai diktálják. Sok a vesztes. A Monarchia a vesztesek oldalára kerül. Ebbéli állapotában, *IV. Károly* 1918. november 13-án aláírja Eckartsauai nyilatkozatát.

Vitaalapot adnak az Országos ülések előterjesztései, a főhatalom kérdése, a lemondott és újra megbízott miniszterelnök beszéde, a benyújtott választójogi törvényről szóló vita, a különálló magyar nemzeti hadsereg kérdése, valamint a kisebbségek által pontokba szedett „Javaslatok és Határozatai”. Ezeknek a kérdéseknek fontossága miatt idézzük, az 1918. évi Országgyűlési naplókban olvasható felszólalások (rövidített) részeit.

Azt feszegetjük, milyen politikai fordulatok szükségesek egy kormány megbuktatására akkor, amikor a világproletárok igyekezete fontosabb, mint a nemzetek között élő béke. Ennek a valóságnak felismerése alapján kijelenthető, az 1918. év, a magyar történelmi alkotmányos fejzeteinek sorában, a politikai felfordulás fordulópontja volt.

A viták csendesebb és viharosabb szakaszaiban kirajzolódik *Károlyi Mihály* pártjának hatalmi törekvése. Eredményként könyvelhetjük el a Tanácsköztársaság berobbanását. Ami *Pop Cs. István* szerint azért jött létre:

„mivel az u. n. történelmi osztály csődöt mondott, mert nem bírja az új Magyarországot átalakítani, nem képes erre, nincs meg hozzá az ereje, a hatalma, a fajsúlya, hogy az új Magyarországot megteremthesse”.

⁷ Kóka Rozália: Bukovina, Bukovina... Fekete Sas Kiadó Budapest, 2017. OOK-Press Kft. Veszprémi nyomda.

„A Versailles-i, trianoni és Saint- Germain-i békekötések alkalmával az államférfiakká előléptetett közönséges propagandisták és cselszövők, akik ügyeskedéseikkel irányították a békeszerződéseket, új világot ígértek, amely az igazságon és a jogon alapszik. Ezek a rögtönzött diplomaták el akarták hitetni az emberiséggel, hogy nekik az a magasztos hivatásuk van, hogy kielégítsenek minden jogos érdeket, minden „szent jogot”. Az idő nem igazolta ezeket a mesterséges alkotásokat. A „végleges” eredmények az első megrázkódtatásokra összeomlottak. –

„Könnyű hatalommal és pénzzel mesterséges államokat létrehozni. De mihelyt az az erő, amely létrehozta őket, meggyöngült vagy a politikai körülmények megváltoznak, ezek az államok azonnal elbuknak. Világos például szolgálhatnak erre az állításra a Napóleontól felállított államok.” (írja Miksche).

Nem azért tekintjük át újra azokat az eseményeket, melyek borzadállyal töltenek el vagy megbotránkoztatnak bennünket, hogy siránkozzunk a múlton, hogy újra felidézzük a keserű érzéseket, hanem, hogy megmutassuk, mire képesek azok az emberek, akiket elvakít „szent önzésük”, vagy mások jogainak a megvetése.”⁸

A Második kötetben soroljuk az első világháborúra készülődést, majd az 1919-es, az egész nemzetre ható, testi-lelki vérengzéseket. Trianonban elhangzó magyar szó után számba vesszük a második világháborúig tartó küszködést, *Horthy Miklós* kormányzó munkásságát.

Trianon utáni magyar élet politikai, gazdasági, kulturális következményei megkövetelik a Kárpát-medencében együtt élő népek igazságtalan szétszabdolásával együtt járó helyzetének bemutatását. Ezután rátérünk az alkotmányosság helyreállításáról és az állami főhatalom ideiglenes rendezéséről szóló törvényekre, együtt a Habsburg ház trónfosztását kimondó törvénnyel. A törvények a történelmi helyzet tükörképei.

Tükröt a történelem több pillanatban helyezett és helyez el, egyik részük az utcán jön velünk szemben rongyokban, másik részük az önmagukat valamilyen oknál fogva kiválasztottak köre. Ezeket vagy alulról jövő kezdeményezéssel szavaztatják a népfelség fölé, vagy valamilyen kiválasztás jogán ültetik be az uralomba. Ez utóbbiakat, a kiválasztókat vagy látjuk, vagy nem. Uralmuk következménye az első világháború folytatása: a második világháború. Persze, a háború nem fejeződött be, folyamatosan jelen van, napjainkban is. A közvéleményben érzékelhető a gazdaságban, a kulturális-ütközésekben, Európa politikai színterein.

Több törvény bemutatása, elemzése ebben a dolgozatban elmarad. E tudomány iránt érdeklődők elmélyüléséhez István király törvénykezésétől napjainkig, kitűnő szakirodalom áll rendelkezésre.

Tisztelettel ajánljuk gondolatainkat Olvasóink figyelmébe:

Kacsóh József

Vajda Miklós

⁸ Szalai Jeromos: Igazságok Közép Európa körül 6. o.